

CLUB LAM

DE VROUWELIJKE STEM EN ORGANISATIETHERAPIE

2021 | Lolita | **2022** Lourdes | **2022** Rubens Meisjes | **2023** Vote | **2023** Maankoningin | **2024** Lesbos

Club Lam werd in 2018 opgericht door de toen net afgestudeerde Marloes IJpelaar en Ella Kamerbeek. Snel daarna voegde ook Ayla Satijn zich bij het gezelschap. Hun missie om meer vrouwelijk perspectief toe te voegen aan de cultuursector sloeg direct aan. De teksten van artistiek leider Marloes IJpelaar herschrijven de geschiedenis met humor en maatschappijkritiek.

Van 2021 t/m 2024 werd Club Lam ondersteund door Via Zuid. In dit uitstroominterview blikt Ella Kamerbeek, die acteert in bijna alle voorstellingen van Club Lam én de dagelijkse leiding heeft, samen met Moon Brocken, sinds 2024 zakelijk leider, terug op die periode.

Ella: “Ons makertraject bij Via Zuid begon met Lolita. Die voorstelling werd toonaangevend voor de dramaturgie en stijl van Club Lam, voor hoe we het historische en hedendaagse samenvoegen en gebruikmaken van videomateriaal. Lolita werd ontzettend goed ontvangen en heeft ons gezelschap op de kaart gezet.

Daarna maakten we *Lourdes*, een solovoorstelling van mij die we vooral op festivals in Limburg hebben gespeeld. Marloes en ik zijn ooit met z’n tweeën begonnen met festivalvoorstellingen. Het leuke is dat je dan veel directer contact krijgt met mensen. *Lourdes* heeft ons geholpen om een publiek op te bouwen in Limburg. Marloes is Limburgs, maar ik vond het spannend of we ondanks mijn Gooise ‘r’ geaccepteerd zouden worden als Limburgs gezelschap. Ik denk dat dat gelukt is, mede doordat het zo’n kwetsbare voorstelling was.”

Verandering

“In 2022 maakten we onze volgende grote voorstelling: *Rubens Meisjes*. We kregen veel speelbeurten en positieve reacties, maar het maakproces was erg stressvol. We speelden toen met het originele Club Lam-trio: Marloes, Ayla en ik. Deniz Campinar, een nicht van Ayla, deed de beeldregie. Hoewel we allemaal blij waren met het eindresultaat, merkten we in dit proces dat onze connecties te familiair en vriendschappelijk waren. Om onze werkwijze duurzaam te maken, moest er iets veranderen.

Daarom hebben we een coach in de hand genomen voor organisatietherapie. We hebben uitgezocht waar we stonden als organisatie en waar we behoefte aan hadden. Dat hielp ons om helder te krijgen wat ieders verantwoordelijkheden waren en om te professionaliseren.” Moon vult aan: “We hebben nog steeds zo nu en dan sessies met die coach. Omdat Ella en Marloes meerdere petten op hebben bij Club Lam, is het belangrijk om goed af te stemmen, zeker als het heel druk is. Gelukkig gaat dat heel organisch.”

Ella: “Het is fijn om af en toe te evalueren waar je staat en waar je naartoe wil. Daardoor is er ook meer focus. Tot de komst van Moon deden we zowat alles zelf, vaak met een heleboel bluf. Daarbij werden we wel ondersteund door Via Zuid, maar het was allemaal erg veel werk. Door de komst van Moon heeft ieder zijn eigen takenpakket. Dat maakt ons gezelschap krachtiger en het geeft rust.” Moon: “Zo gaat het ook niet ten koste van het artistieke proces.”

Ella: “Na *Rubens Meisjes* hebben we *Vote* gemaakt, een solo van Marloes, gebaseerd op het verhaal van een burgemeestersvrouw uit Gronsveld die als eerste vrouw gebruikmaakte van haar stemrecht. Dit was net als *Lourdes* een festivalvoorstelling. We hebben het team toen bewust klein gemaakt. Het was een fijn en overzichtelijk proces.

Maankoningin daarna was weer een heel grote productie; met ruim dertig speelbeurten de grootste tournee tot dan toe. Marloes schreef en regisseerde en ik speelde samen met drie stagiaires, omdat we het belangrijk vinden om ook een jongere generatie aan het woord te laten. Het was een interessant onderzoek naar hoe we de signatuur en brutaliteit van Club Lam konden bewaken, maar wel met andere mensen samenwerkten in zowel de cast als de crew. Dat is goed gelukt. Wel merkte ik qua spelen dat ik minder werd uitgedaagd dan bijvoorbeeld bij *Lesbos*, onze voorstelling daarna.

Lesbos was echt een feestje. Het was ook een test voor hoe we na onze professionaliseringsslag weer met het originele Club Lam-trio konden spelen. We wilden opnieuw spannende dingen op de vloer krijgen, maar dan in een gezondere werksfeer. Daar hebben we uitgebreid met elkaar en onze coach over gesproken en dat heeft heel goed uitgepakt.” Moon: “Als publiek merkte je hoe goed zij met z’n drieën op elkaar zijn ingespeeld.” Ella: “Doordat alles zo vertrouwd voelde, durfden we ons nog meer bloot te geven.”

Limburgs gezelschap

“Via Zuid heeft ons enorm geholpen om een netwerk en publiek in Limburg op te bouwen. Door Marloes’ Sittardse roots werden we bovendien huisgezelschap van het Toon Hermans Theater. Uiteindelijk verkasten we echter naar theater Maaspoort in Venlo, omdat daar meer ruimte was om dingen uit te proberen en onze voorstellingen te monteren. Het leuke is dat zij ook bij ons aankloppen met plannen en ideeën.

Doordat we vier jaar lang zowel Via Zuid als een Limburgs theater achter ons hadden staan, zijn we echt een Limburgs gezelschap geworden. In Limburg spelen vinden we ook altijd het leukste van de hele tournee. Er wordt minder met een kritisch-feministisch brilletje gekeken. Het gaat veel meer over herkenning en het verhaal dat we willen vertellen in plaats van wat we er eventueel mee willen bereiken. Toen we met Club Lam begonnen, waren we zowat het enige gezelschap dat specifiek vanuit vrouwelijk perspectief werk maakte. Inmiddels is dat geen uitzondering meer en wordt het stempel ‘feminisme’ steeds overbodiger.

Als organisatie hebben we onszelf flink ontwikkeld in de periode dat we door Via Zuid ondersteund werden. Er is nu meer hiërarchie en duidelijkheid over verantwoordelijkheden, waardoor iedereen ook de verdiende credits krijgt en een artistiek proces meer een gekozen moment is. Door Via Zuid hebben we bovendien geleerd hoe belangrijk het is om onderzoeksräume in te bouwen. Daardoor hebben we een gezamenlijke thematiek en jargon kunnen ontwikkelen. Het feit dat we nu in de vierjarige subsidie van het Fonds Podiumkunsten en de Provincie Limburg zitten, voelt als een mooie erkenning.”

Ambitieuus en onbeschaamd

Artistiek directeur Joost Segers van Via Zuid zag Club Lam voor het eerst op het Café Theater Festival in Utrecht met hun voorstelling *Let them eat cake*. “Het viel me direct op hoe ambitieus ze zijn en hoe goed ze hun publiek weten te bereiken. De afgelopen jaren hebben hun voorstellingen steeds meer gelaagdheid en dynamiek gekregen. Daarbij zijn ze op een positieve manier eigenwijs en onbeschaamd gebleven. Ze hebben de durf om te zeggen wat ze willen maken en wat hun visie is. Tegelijkertijd zijn ze goed in samenwerkingen en nieuwsgierig naar hoe anderen hun werk ervaren. Daardoor kon Via Zuid ook altijd de artistieke dialoog met hen aangaan.

Qua organisatie is Club Lam stevig geprofessionaliseerd. Ze hebben vakkundige mensen weten te vinden die betrokken zijn bij de missie die ze uitdragen. Ze hebben veel media-aandacht weten te genereren en ik vind het mooi dat ze nu ook aan Toneelschuur Producties zijn verbonden. Met humor en een vlotte theatertaal bindt Club Lam een nieuwe generatie publiek aan zich. Daarbij combineren ze slim hedendaagse cultuur en de klassiekers en geven ze volop ruimte aan vrouwelijke stemmen. Ik hoop dat ze dat geluid ook in de toekomst blijven geven en de Limburgse en landelijke relevantie op hoog niveau blijven verbinden.”

